

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Mars 1871, kl. 7 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående upplåtande af mark från Carlbergs och Haga kungsgårdar till utvidgning af Nya kyrkogården utanför Stockholm; Gifven Stockholms Slott den 10 Mars 1871.

Sedan Kongl. Maj:t den 15 Oktober 1858, med bifall till en af Öfverståthållare-embetet gjord framställning om att nödiga åtgärder borde vidtagas för att liks nedläggande i de inom Stockholms stad belägna kyrkogårdar måtte kunna upphöra, anbefallt bemälda embete att inkomma med förslag till anskaffande af tillräckliga begravningsplatser utom staden; och en för frågans utredning hos stadsfullmäktige nedsatt komité uti utlåtande den 27 Februari 1867 föreslagit, att en för hela hufvudstaden gemensam begravningsplats, så belägen, att sammanbindningsbanan genom staden kunde begagnas för liks ditforslande, skulle anordnas och i sådant afseende den utanför Norrtull belägna Nya kyrkogården, på sätt som närmare utvisades af en vid komiterades utlåtande fogad karta, utvidgas medelst förvärfvande dertill af omkring 125 tunnland mark dels från Stora Frösunda egendom, dels från Solna församlings fattighus och folkskola samt kyrkoherde- och komministresboställen och dels från Carlbergs och Haga kungsgårdar, så hafva uti en af Öfverståthållare-embetet insänd och förordad underdånig skrivelse den 12 April sistnämnda år stadsfullmäktige, med förmälan, att de till alla delar gillat komiterades förslag och i följd deraf beslutat, att erforderlig mark skulle anskaffas för beredande af en för hela hufvudstaden gemensam begravningsplats medelst Nya kyrkogårdens utanför Norrtull utvidgning åt öster till stora landsvägen emellan Stockholm och Upsala med någon för vinnande af rätare sträckning erforderlig jemkning deraf, åt norr till den i fortsättning af stora utfartsvägen från Haga öfver nämnda landsväg och förbi lägenheten Hagalund till Brommavägen ledande mindre körvägen, åt vester till norra stambanan och åt söder till en å kartan utmärkt väg från nuvarande kyrkogårdsförvaltarebostället förbi Solna kyrka rakt fram till stambanan, tillika underdånigst anhållit,

att den för berörda utvidgning samt de östra och södra gränsvägarnes uträtande enligt hvad kartan visade erforderliga mark, i hvad den tillhörde Solna kyrkoherde- och komministersboställen samt Carlbergs och Haga kungsgårdar måtte för ifrågavarande ändamål varda till Stockholms stad upplåten på de vilkor, som kunde i näder fastställas.

Efter det häröfver infortrade underdåniga utlåtanden blifvit afgifna af vederbörande myndigheter, bland andra, af Ståthållare-embetet på Haga slott, af Guvernörs-embetet vid krigsskolan å Carlberg samt af Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegium, har Öfverståthållare-embetet uti underdånig skrifvelse den 30 Maj 1868 anmält och till nådigt bifall förordat en af Stockholms drätsel-nämnd gjord framställning, deruti, med anledning deraf, att Solna församling och dess kyrkoherde uti deras i målet afgifna utlåtanden i fråga om upplåtelse till begravningsplatsen för Stockholm af jord, bland annat, från Solna församlings kyrkoherdeboställe yrkat, att en från församlingen förut ingifven underdånig ansökning om att till utvidgande af dess egen kyrkogård få använda erforderlig mark af nämnda boställe måtte i främsta rummet bifallas, nämnden föreslagit en sådan jemkning i den af stadsfullmäktige begärda upplåtelse af mark för Nya kyrkogårdens utvidgning, att södra gränsen för begravningsplatsen och den väg, som skulle längs efter dess södra sida anläggas, komme att, på sätt en å omförmälda karta med brun färg utmärkt linie utvisade, erhålla något nordligare riktning än den förut föreslagna, så att gränslinien genom en punkt, belägen på 180 fots afstånd vinkelrätt från midten af Solna norra kyrkogårdsmur, skulle framgå i rak sträckning till det ställe, der vägförvägningen öfver norra stambanan borde enligt förslaget anbringas.

Vid föredragning af detta ärende den 9 nästlidne December har Kongl. Maj:t, beträffande det för hufvudstaden oafvisliga behovet af så tillräckligt utrymme utom staden för jordande af lik, att begagnande för dylikt ändamål af de inom staden belägna kyrkogårdarne må kunna upphöra, funnit det vara af synnerlig vikt att, i öfverensstämmelse med den önskan stadsfullmäktige och hufvudstadens territoriela församlingar samstämmigt uttalat, åt staden beredes en gemensam för dess befolknings alla klasser afsedd begravningsplats, så belägen, att de derifrån mera aflägsna stadsdelarnes behof af lätt och snabb liktransport kan medelst den genom staden ledande jernväg tillgodoses, samt att i öfrigt icke genom afståndet från staden större svårighet möter för dem af stadens innevanare, som önska besöka begravningsplatsen, att dit och åter till fots färdas; och som genom de på Öfverståthållare-embetets och Stadsfullmäktiges föranstaltande verkställda undersökningar blifvit utredt, att en så beskaffad och hufvudstadens framtida behof af utrymme för liks jordande motsvarande begravningsplats icke i närheten af hufvudstaden kan annorlunda åstadkommas än genom den nuvarande s. k. Nya kyrkogårdens utvidgning, bland annat, i sådan riktning, att densamma vesterut kommer att sträcka sig till den från hufvudstaden ledande norra stambanan, särskildt på det ställe, hvarest, enligt hvad handlingarne utvisa, den enda lämpliga platsen för en anhaltsstation är belägen, har Kongl. Maj:t funnit godt bifalla att för utvidgning af Nya kyrkogården och i sammanhang dermed omläggning af den från nuvarande kyrkogårdsförvaltare-

bostället förbi Solna kyrka till Bromma församling ledande vägen skall, på de vilkor och i den ordning nådiga Förordningen den 14 April 1866 angående jords och lägenhets afstående för allmänt behof stadgar eller eljest öfverenskommas kan, till Stockholms kommun för alltid upplåtas dels den till Solna församlings kyrkoherde- och komministersboställen hörande jord, som är belägen mellan nämnda boställens egogränser i norr och öster samt statens norra stambana i vester och i söder begränsas af en linie, dragen vesterut från en punkt, belägen 40 fot söder om den nuvarande Nya kyrkogårdens sydvestra hörn genom en punkt på 180 fots afstånd vinkelrätt ut från midten af Solna kyrkogårds norra mur, och dels den Solna församling tillhöriga mellan Nya kyrkogården samt Solna prestboställens egogränser belägna jordrymd, der nämnda församlings folkskole- och fattighusbyggnader äro uppförda; hvarjemte Kongl. Maj:t till den 1 Maj 1872 bestämt tiden, då omförmälda egoområden skola vara för Stockholms kommun att tillträda.

Hvad nu angår frågan om upplåtande till den nya begravningsplatsen af jord jemväl från Carlbergs och Haga kungsgårdar, så inhemtas af handlingarne:

att det af stadsfullmäktige begärda området för begravningsplatsen omfattar

af Carlbergs kungsgårds egor tillsammans 9 tunnland 10,2 kappland, hvaraf 1 tunnland 21,2 kappland är inrösningsjord, samt af Haga kungsgård 1 tunnland 7,5 kappland af rösningsjord;

att genom den af Kongl. Maj:t godkända förändring i den ursprungligen föreslagna sträckningen, af begravningsplatsens södra gränslinie bortgår ofvanberörda områdes sydvestra hörn, hvilket, innehållande 1 tunnland 16,5 kappland inrösningsjord, här ofvan upptagits såsom tillhörande Carlbergs egor,

men att deremot af den i samma hörn belägna mark erfordras ett jordstykke af omkring 3,5 kappland för utläggande af sidospår från jernvägen till den föreslagna anhaltsstationen.

Af de till Carlbergs kungsgård hörande egor, som nu skulle komma att med begravningsplatsen införlitvas, äro genom Kongl. Brevvet den 3 Maj 1867 omkring fem tunnland redan till begravningsplatsen tills vidare upplåtna mot årlig afgäld och vilkor att denna upplåtelse, i händelse dess bestånd för all framtid icke varder behörigen medgifvet, skall upphöra och jorden till kungsgården utan godtgörelse återställas 20 år efter derom från Kronans sida skedd uppsägning.

Under återopande af hvad, på sätt här ofvan förmäles, Kongl. Maj:t rörande den föreslagna nya begravningsplatsens ändamålsenlighet den 9 nästlidne December yttrat och då afträdande till densamma af de jemförelsevis obetydliga områden, som dertill af Carlbergs och Haga kungsgårdars egor erfordras, icke kan för dessa kungsgårdar medföra någon olägenhet, som icke genom skäligen afgäld af den afsöndrade marken till fullo godtgöres, vill Kongl. Maj:t härmed äska Riksdagens medgifvande, att den mark, som, nu tillhörande nämnda kungsgårdars egor, kan erfordras för den s. k. Nya kyrkogårdens utvidgande och verkställande af de i sammanhang dermed ifrågakomma vägomläggningar

inom ett område, hvilket i enlighet med deröfver upprättad karta är i söder begränsadt af en linie, som från en punkt 40 fot söder om den nuvarande kyrkogårdens sydvestra hörn drages åt vester genom en punkt på 180 fots afstånd, vinkelrätt från midten af Solna kyrkogårds norra mur till den blifvande vägöfvergången öfver norra stambanan, och i öfrigt öfverensstämmande med stadsfullmäktiges förslag, äfvensom hvad derutöfver erfordras för anläggning af ofvanberörda sidospår till anhaltsstationen, må för all framtid från kungsgårdarne afsöndras och till Stockholms kommun för öfvermålade ändamål upplåtas under vilkor:

att årlig afgäld derför, efter det kronofogden och häradskrifvaren i orten samt landtmätare med biträde af två nämndemän i närvaro af ombud för vederbörande kungsgårdsinnehafvare och kyrkogårdsförvaltningen på stället hållit undersökning, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län enligt grunderna i Kongl. Förordningen den 6 Augusti 1864 bestämmes på det sätt, att Ståthållare-embetet å Haga kungsgård och Guvernörs-embetet å Carlberg erhålla ersättning för alla de genom afsöndringen förorsakade förluster;

att all skog, som å någon del af det afsöndrade området fälles, skall till den kungsgård, samma del förut tillhört, nedköras enligt de föreskrifter, som derom af kungsgårdens innehafvare lemnas;

samt att särskilda kartor, en för hvardera kungsgården, upptagande hela det derifrån afsöndrade området, jemte beskrifning deröfver på stadens bekostnad upprättas och aflemnas till vederbörande kungsgårdsinnehafvare.

De till förevarande ärende hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas det Utskott, till hvars handläggning ärendet varder af Riksdagen öfverlemnadt; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

OSCAR.

C. Fr. Wærn.

Utdrag

Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Kongl. Höghet Hertigen-Regenten i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 10 Mars 1871.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena, Grefve *Wachtmeister*,
Statsråden: *Bredberg*,
Abelin,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström och
Friherre *Alströmer*.

Departementschefen uppläste härefter till justering ett i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkande, den 23 sistlidne Februari fattade beslut uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga propositioner:

2:o angående upplåtande af mark från Carlbergs och Haga kungsgårdar till utvidgning af Nya kyrkogården utanför Stockholm.

Uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkande täcktes Hans Kongl. Höghet Hertigen-Regenten gilla berörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt; och skulle i enlighet med samma förslag nådig proposition till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
Axel Ädelgren.